

Uudistuva suometsien hoito keskustelutilaisuus

Jyväskylä 14.11.2024

maaseuturahasto

Metsäkeskus

Metsänomistajat
Mhy Karstula-Kyyjärvi

poke jamk
POHJOISEN KESKI-SUOMEN
AMMATTIOPISTO

Ohjelma

18:00 **Tilaisuuden avaus**, vanhempi asiantuntija, *Helena Reiman*, Jyväskylän ammattikorkeakoulu

Ajankohtaista soista ja suometsistä - metsänomistajan oikeudet ja velvollisuudet, projektipäällikkö *Veli-Matti Lähteenmäki*, Suomen Metsäkeskus

Paneelikeskustelu: huomioiko suomalainen suometsänhoito riittävästi eri metsänkäytön ulottuvuuksia? Panelisteina:

- *Petri Takalo*, toiminnanjohtaja, Metsänhoitoyhdistys Päijänne
- *Marjaana Hassani*, Jyväskylän Partiolaiset ry
- *Merja Elo*, erikoistutkija, Suomen ympäristökeskus
- *Tuula Strömberg*, metsänomistaja
- *Marko Nevalainen*, vastuullisuuspäällikkö, Metsä-Multia Oy

Pohdintaa yhdessä: mitä muutoksia tarvitaan suometsien hoidossa?

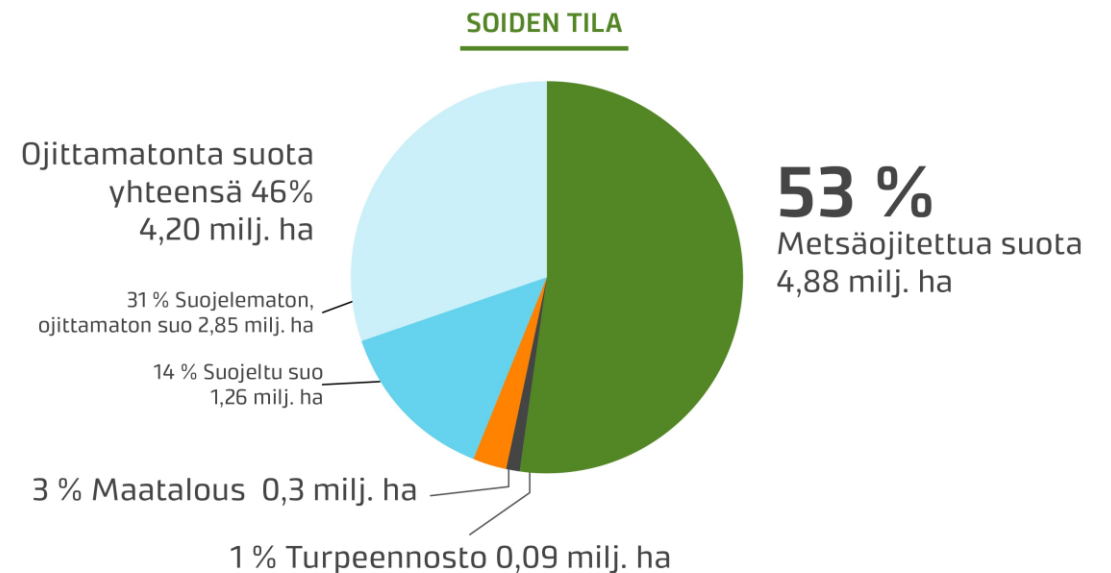
20:00 **Tilaisuus päättyy**

Soita on hyödynnetty paljon ja pitkään

1950-luvulta tavoitteellista puutuotantoa

- Lähes kolmannes Suomen maapinta-alasta on suota. Se on enemmän kuin missään muussa maassa.
- Ensimmäiset suometsäkuivatukset tehtiin 1860-luvun nälkävuosien suopeltojen kuivatuksen tuloksena
- Soilla on ollut aikojen alusta tärkeä rooli suomalaiset elämässä
 - ruoka, suojaa, turvaa, rakennusmateriaaleja yms.
- Nykyään ilmasto-, luonto-, vesistö- ja virkistysarvot myös tärkeitä talousvaikutusten lisäksi.

Turvemaista (9,2 milj. ha) noin puolet on metsätalouskäytössä

Lähde: VMI12, VMI13, KHKI (2019), GTK

Kuva: Luonnonvarakeskus

Täsmäsuo-hankekokonaisuus vastaa soiden haasteisiin ja eri käyttömuotojen yhteensovitukseen

Tavoite:

- Kestävää, hyväksyttävää ja toteuttamiskelpoista suometsien hoitoa ja käyttöä Keski-Suomeen
- Ilmastonmuutoksen hillintä edistämällä suometsien kasvihuonepäästöjä vähentävää ja hiilinieluja vahvistavaa sekä monimuotoisuutta tukevaa metsänhoitoa
- Osaamisen, yrittämisen ja liiketoimintamahdollisuuksien kehittäminen

Osahankkeet

1. TÄSMÄ Suometsiin liittyvän tiedon lisääminen ja osaamisen parantaminen (KS ely, maaseuturahasto)->31.12.2024.
2. OVI Uutta osaamista ja liiketoimintaa vihreän siirtymän tueksi (MMM, Hiilestä kiinni)->30.9.2024
3. HELEÄ Vihreään siirtymään ratkaisuja tuhkan hyötykäytön ja tuhkalannoituksen lisäämisellä (KS liitto, JTF)->28.2.2026
4. Jatkoja valmistellaan....

Ajankohtaista soista ja suometsistä - metsänomistajan oikeudet ja velvollisuudet

Uudistuva suometsien hoito keskustelutilaisuus, Jyväskylä.
Veli-Matti Lähteenmäki, projektipäällikkö, Suomen metsäkeskus

14.11.2024

Suometsien
merkitys
Suomessa

Suometsien
kestävä
käyttö

Metsänomistajan
oikeudet ja
velvollisuudet

Suometsien merkitys Suomessa

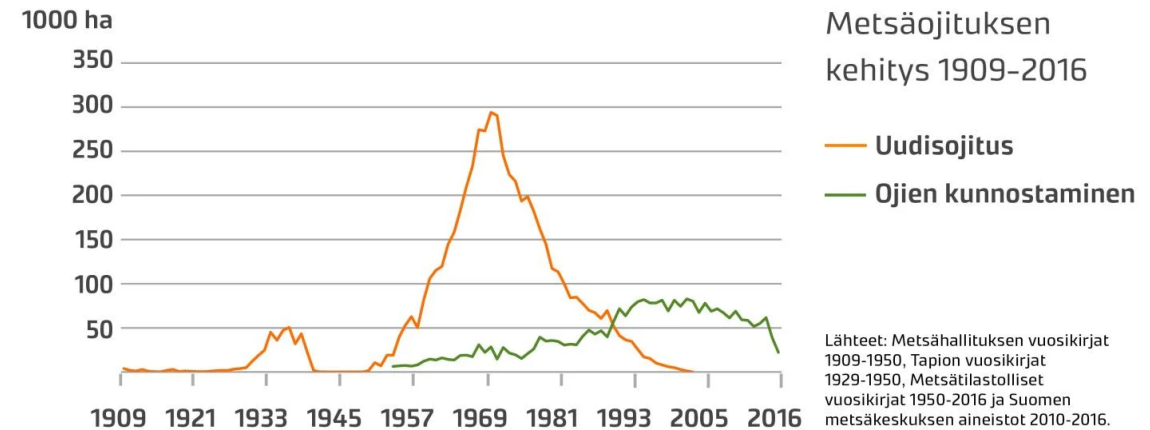
Noin neljännes metsien kasvusta ja puuston määrästä on suometsissä

METSIEN VUOTUINEN
KOKONAISKASVU
SUOMESSA, YHT. 103 MILJ.M³

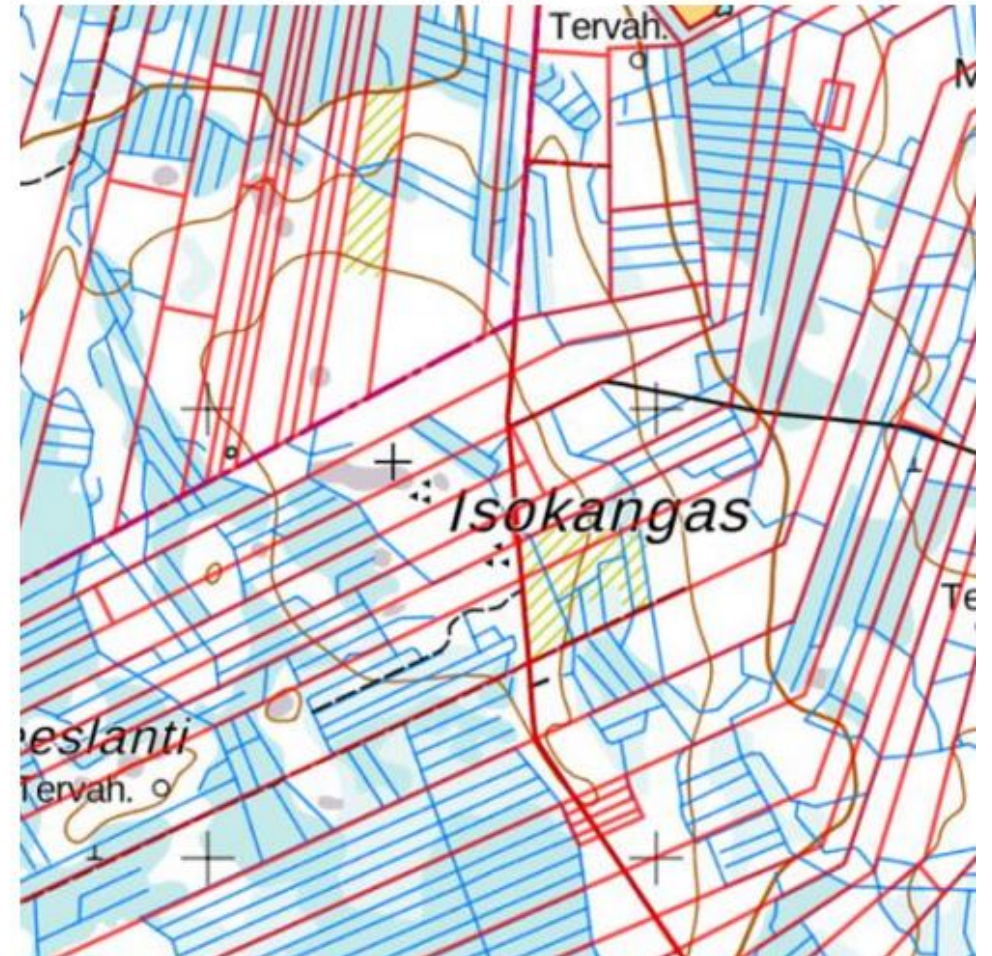
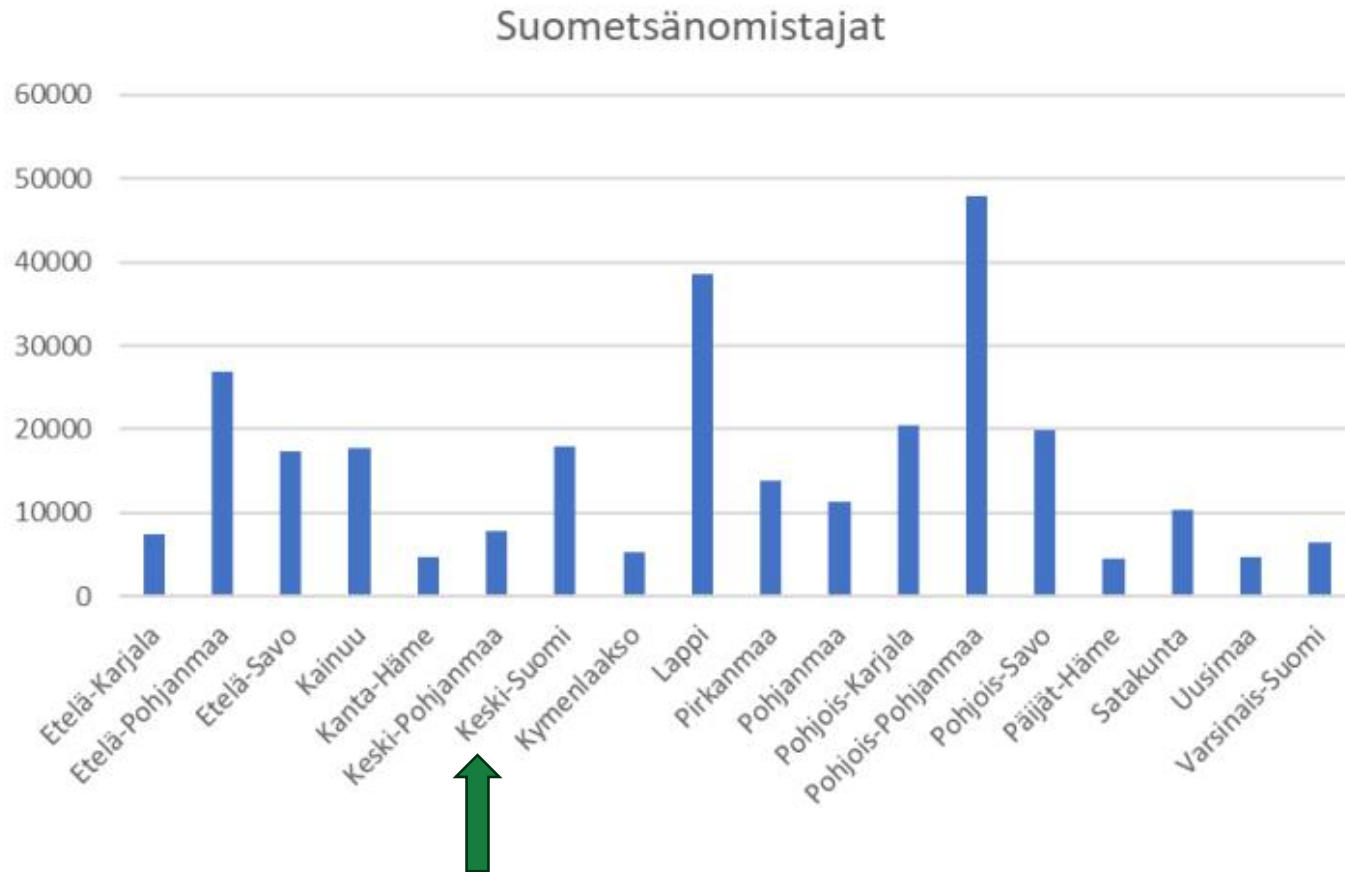
Lähde: VMI12, VMI13, 2014-2018

Metsien uudisojituksia on tehty eniten 1960-luvulla

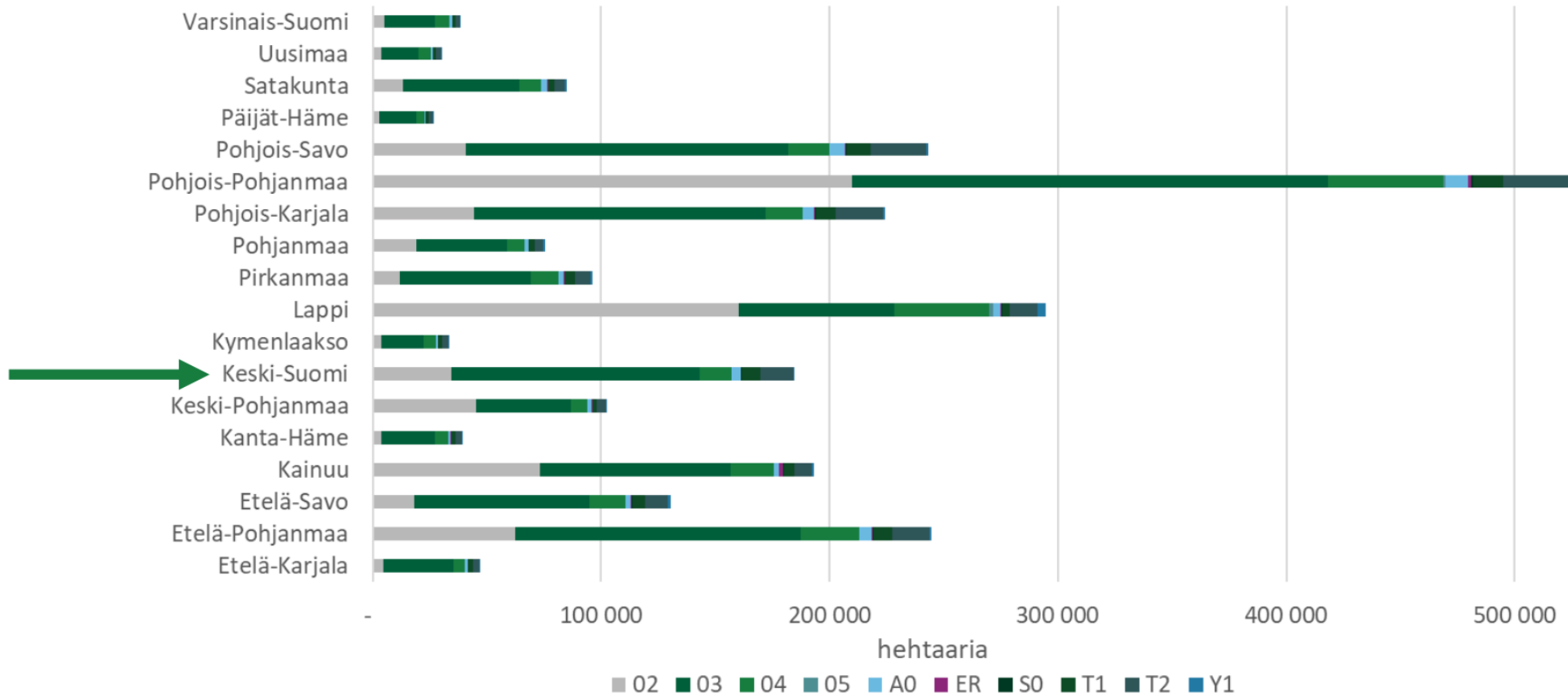
Suometsät yksityismailla, yli 1ha

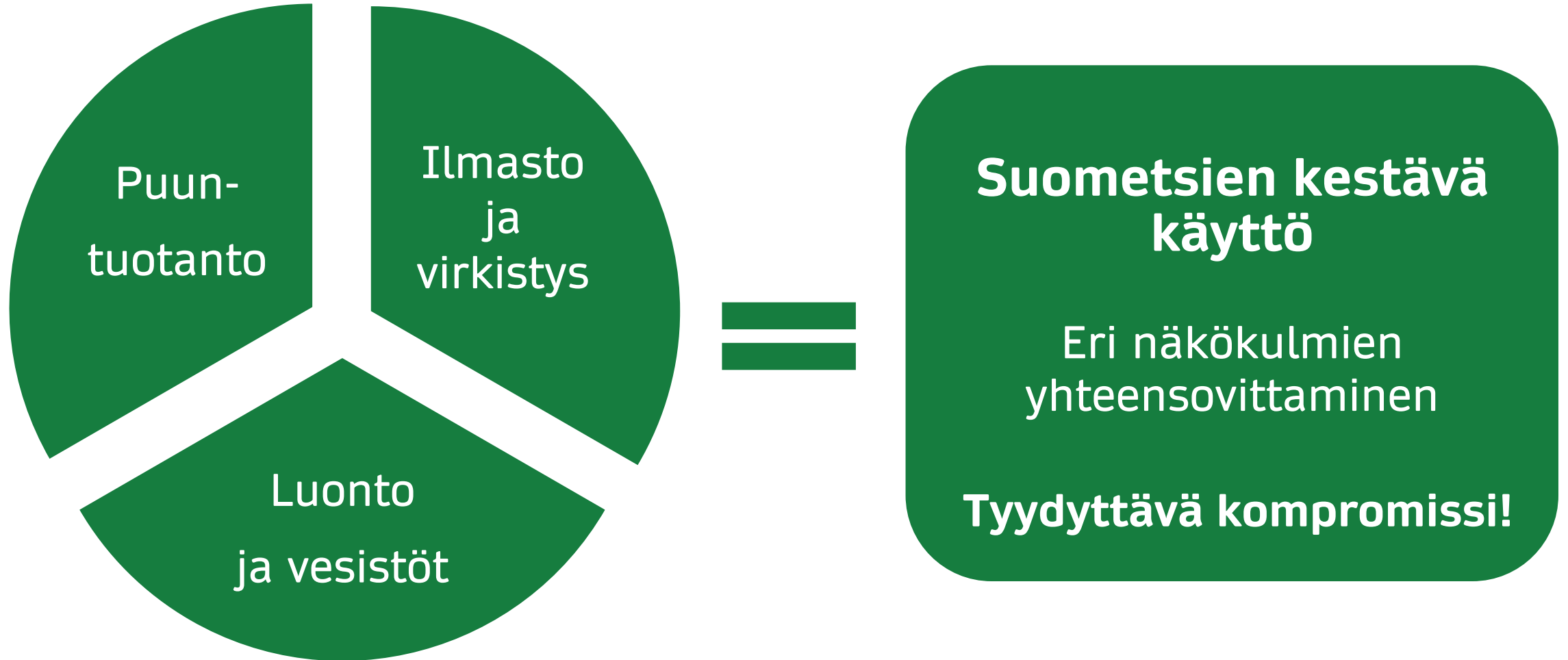
Suometsien rakenne

- Suometsien puustosta merkittävä osa on varttuneita kasvatusmetsiä
- Suometsiä on tulossa päätehakkuuikään lähivuosina lähes miljoona hehtaaria
 - Suometsät kehitysluokittain eri maakunnissa:

Suometsien kokonaiskestävä metsänhoito

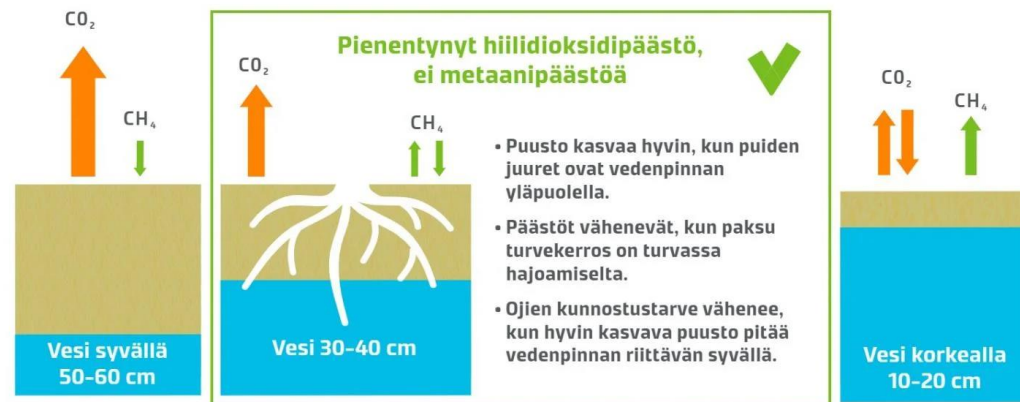

- Noin 80 % maaperän hiilestä arvioidaan olevan turpeessa
- Vedenpinnan tason pitäminen sopivalla tasolla on avainasemassa
 - Pyritään minimoimaan pohjaveden voimakasta vaihtelua
- Epävarmuustekijöitä on vielä paljon turvemaiden ilmastovaikutuksista

Kuva: Salla Laukkanen

Vedenpinnan säätelyllä voidaan minimoida suometsien kasvihuonekaasupäästöt ja turvata puuston kasvu

! Kuvassa esitetty tieto koskee erityisesti runsasravinteisiä suometsiä.

CO₂ = HIILIDIOKSIDI
CH₄ = METAANI

Lähde: Sarkkola ym. 2010 (<https://doi.org/10.1139/X10-084>), Sarkkola ym. 2012 (<https://doi.org/10.1080/02827581.2012.689004>), Sarkkola et al. 2013 (<http://mires-and-peat.net/pages/volumes/map11/map1102.php>), Ojanen ym. 2010 (<https://doi.org/10.1016/j.foreco.2010.04.036>), Ojanen ym. 2013 (<https://doi.org/10.1016/j.foreco.2012.10.008>), Ojanen ja Minkkinen 2019 (<http://mires-and-peat.net/pages/volumes/map24/map2427.php>)

Metsäkeskus

Puuntuotanto

- Suometsissä taloudellisesti merkittävä puuvaranto
 - Puuvarannon nykyarvo kantorahatuloina noin 15 miljardia euroa
 - Suometsää omistaa yli 270 000 metsänomistajaa
 - Hakkuista noin 20 % kohdistuu suometsiin
- Suunnittelu yhä keskeisemmässä roolissa
- Keskitetään puuntuotanto niille soveltuville alueille
- Uusien menetelmien hyödyntäminen
 - Jatkuvapeitteinen metsänkasvatus
- Metsien tuhkalannoituksen hyödyntäminen
 - Parempi puuston kasvu = parempi haihduttava vaikutus -> vähäisempi ojituksen tarve

Metsäkeskus

Jatkuvapeitteinen metsänkasvatus

Toistuvat yläharvennukset

Poimintahakuut

Pienaukko-
hakuut

Kaistale-
hakuut

- Toimiva metsänhoidon vaihtoehto, mikäli uusia taimia syntyy, selviää ja kasvaa
- Mikäli menetelmä ei toimi odotetusti niin alueet voi sitten uudistaa muiden hakkuiden yhteydessä
- Keinoja tähän on useita erilaisia, mutta yleensä aina tapauskohtaisia

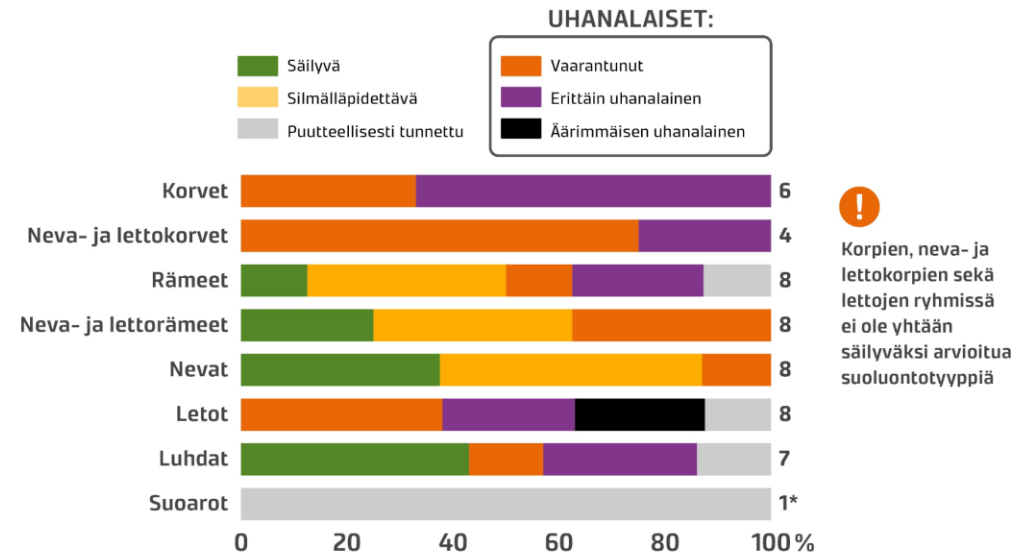

- Tulee huomioida kaikissa metsänhoidon eri vaiheissa
- Luonnonhoidon tuen kautta mahdollista parantaa elinympäristöjä
- Luonnonhoidon tarkastuslistassa ohjeita kaikkiin metsän vaiheisiin

Ote luonnonhoidon tarkastuslistan toimista:

- Säästetään riistatiheikköjä
- Säilytetään sekapuustoisuutta ja ylläpidetään useita eri puulajeja metsässä (mm. haavat, lepät, katajat)
- Kierretään vaikeat ja vähäarvoiset kohteet
- Jätetään säästöpuuryhmiä
- Säästetään lahoppuit
- Tehdään tekopötkkelöitä
- Jätetään vesien varsille suojavyöhykkeet
- Jätetään soiden reunoille vaihettumisvyöhykkeet

Suoluntuotyypeistä 54 % on uhanalaisia

Vesistövaikutukset

- Ojitusalueiden vesistökuormitus on aiemmin arvioitua suurempaa ja pitkäkestoisempaa
- Erityisesti liukoisten ravinteiden ja humuksen huuhtoutuminen on ongelma
 - Useimmat vesiensuojelurakenteet eivät pidätä niitä riittävästi
- Vesistövaikutuksien osalta keskeisiä ovat suometsien uudistamisratkaisut

Oikeuksia:

- Perustuslaki
 - Elinkeinonvapaus
 - Omaisuuden suoja
- Hyödyntää tai olla hyödyntämättä metsän tuottamia resursseja
- Mahdollisuus hakea julkisia tukia
 - mm. Metka
- Metsästyoikeus
- Suojelu ja ennallistaminen tapahtuvat tällä hetkellä vapaaehtoisesti
 - Helmi- ja Metso-ohjelmat
- Hyödyntää metsävaratietoa ja julkisin varoin tuotettuja aineistoja

- Metsänomistajilla edelleen oikeus päättää metsänhoidollisista toimenpiteistä, kuten hakkuutavasta tai maanmuokkauksesta sekä mahdollisesta ennallistamisesta

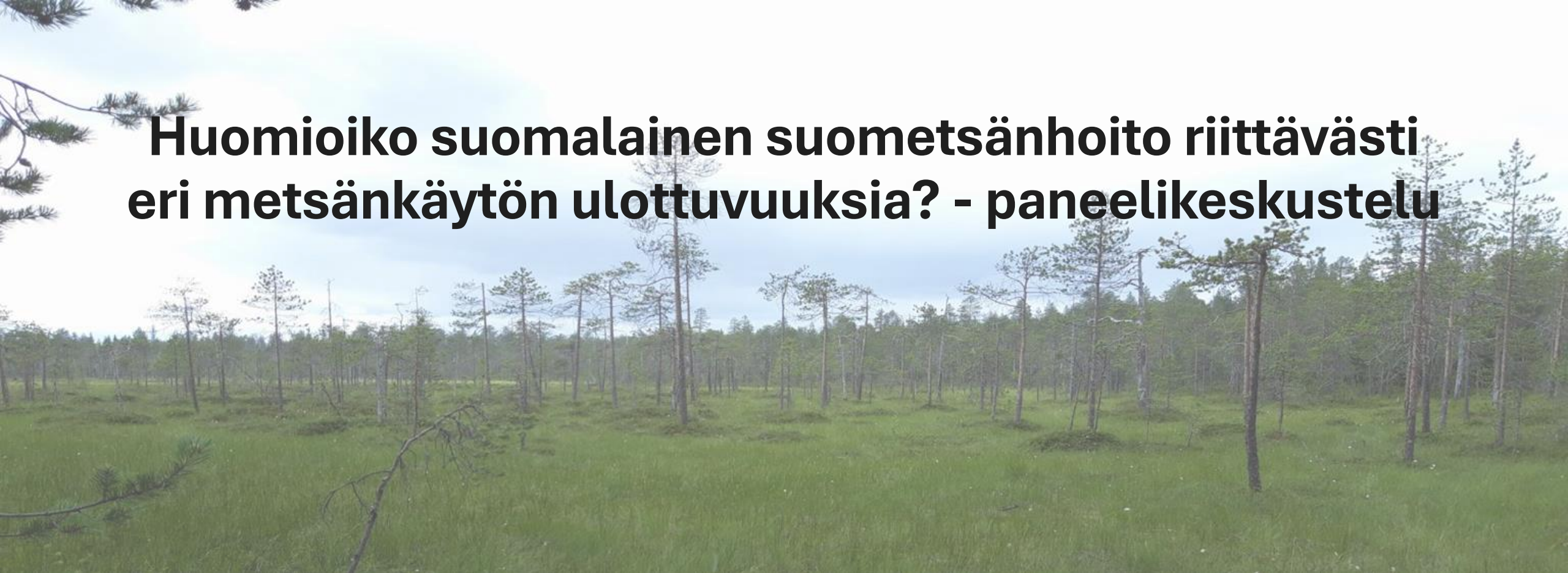
Metsää koskevia säädöksiä:

- Metsälaki, mm. puunkorjuu, uudistus, 10§
- Laki metsätuhojen torjunnasta
- Metka-laki (kemera-laki)
- Luonnonsuojelulaki
- Vesilaki
 - Ely-keskus, kunnat
- Sertifiointi ja oikeudet
 - PEFC, FSC, Jokamiehenoikeudet
- Osa muista metsänomistajaa velvoittavista laeista
 - Maankäyttö- ja rakennuslaki
 - Riistavahinkolaki
 - Muinaismuistolaki
 - Yksityistielaki
 - Maa-ainoslaki

- Lainsäädäntö on melko vapaata, mutta sen ohella korostuvat metsänomistajan oma päätöksenteko, sertifiointi ja muut sopimukset.
- Ojitussuositukset muutoksessa
 - Vain tarpeeseen, vähemmän ja matalampia
 - Ojitusta ei ole kielletty
 - Ilmoitus alueelliselle ELY-keskukselle vähäistä suuremmasta toimenpiteestä. **ELY määrittelee!**
 - Ilmoitus varovaisuus periaatteella.
- Nämä ovat takalaita. Aina voi tehdä halutessaan enemmän.

Kiitos mielenkiinnosta!

Huomioiko suomalainen suometsänhoito riittävästi eri metsänkäytön ulottuvuuksia? - paneelikeskustelu

Metsäkeskus

Metsänomistajat
Mhy Karstula-Kyyjärvi

poke jamk
POHJOISEN KESKI-SUOMEN
AMMATTIPISTO

Paneelikeskustelu

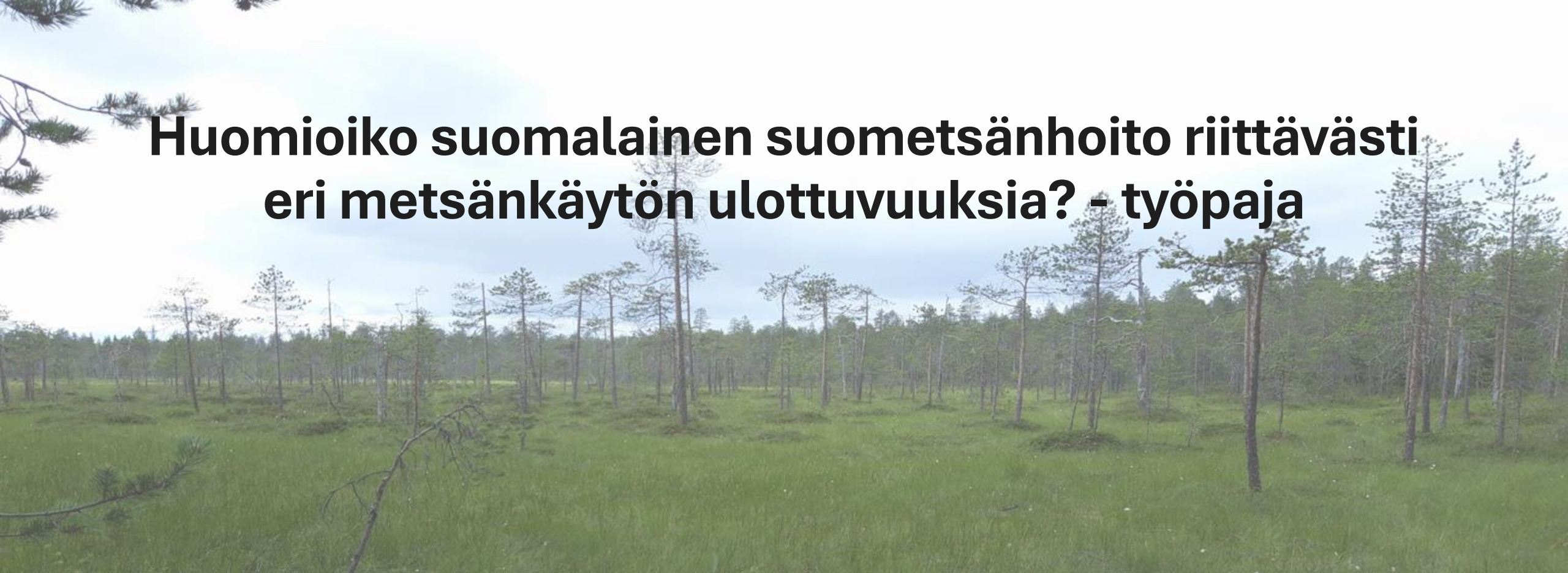
Panelisteina:

- *Petri Takalo*, toiminnanjohtaja, Metsänhoitoyhdistys Päijänne
- *Marjaana Hassani*, Jyväskylän Partiolaiset ry
- *Merja Elo*, erikoistutkija, Suomen ympäristökeskus
- *Tuula Strömberg*, metsänomistaja
- *Marko Nevalainen*, vastuullisuuspäällikkö, Metsä-Multia Oy

Puheenjohtaja:

Annemari Sinikorpi, viestintäsuunnittelija, Jyväskylän ammattikorkeakoulu

Huomioiko suomalainen suometsänhoito riittävästi eri metsänkäytön ulottuvuuksia? - työpaja

Metsäkeskus

Metsänomistajat
Mhy Karstula-Kyyjärvi

poke jamk
POHJOISEN KESKI-SUOMEN
AMMATTIOPISTO

Työpaja

Vastaukset Mentimeteriin tai paperille.
Purku pöydittäin 19.45 alkaen.

- Liity puhelimella [menti.com](https://www.menti.com)
- Koodi: 47 74 77 6
- Työpajan antia hyödynnetään Täsmäsuo-
hankkeen kehittämisesityksissä sekä Keski-
Suomen Metsäohjelman taustamateriaalina.

Kiitos!

maaseuturahasto

Metsäkeskus

Metsänomistajat
Mhy Karstula-Kyyjärvi

jamk